

Vec C-790/23 [Qassioun]¹

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

21. december 2023

Vnútroštátny súd:

Korkein hallinto-oikeus

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

18. december 2023

Odvolaťka:

X

Ďalší účastník konania:

Maahanmuuttovirasto

¹ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

**KORKEIN HALLINTO-OIKEUS
(NAJVYŠŠÍ SPRÁVNÝ SÚD, FÍNSKO)**

**Medzitýmne
rozhodnutie** [omissis]
18. december [omissis]
2023
[omissis]

Predmet konania Návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)

Odvolaťka X, Sýria

Účastník vypočutý vo veci Maahanmuuttovirasto (Imigračný úrad)

Napadnuté rozhodnutie Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd Helsinky, Fínsko) 15.12.2022 [omissis]

Predmet konania a relevantné skutočnosti

(1) X (ďalej len „odvolaťka“) je sýrska štátna príslušníčka z Damasku. Je slobodná plnoletá žena, etnickým pôvodom Arabka a náboženstvom sunitská moslimka. Jej matka a jej maloleté sestry, s ktorými pricestovala zo Sýrie do Dánska a neskôr do Fínska, sa v súčasnosti nachádzajú vo Fínsku. Podľa svojich vyjadrení odvolaťka nemá žiadny kontakt so svojím otcom. Okrem iného jej bola diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha a veľká depresívna porucha bez psychotických príznakov.

(2) Odvolaťka prvýkrát požiadala o medzinárodnú ochranu v Dánsku 1. júla 2016. Dňa 29. augusta 2016 jej Dánsko udelilo dočasné povolenie na pobyt v súlade s § 7 ods. 3 udlændingelov (dánsky zákon o cudzincoch) na základe potreby ochrany. Povolenie na pobyt odvolaťky bolo platné od 29. augusta 2016 do 12. novembra 2020.

(3) Rozhodnutím zo 17. novembra 2020 *dánsky imigračný úrad* z úradnej moci na základe § 11 ods. 2 udlændingelov (dánsky zákon o cudzincoch) rozhodol o nepredĺžení povolenia na pobyt, keďže dôvod na udelenie povolenia na pobyt už neexistoval. *Dánska komisia pre utečencov*² rozhodnutím z 2. júla 2021 nezmenila rozhodnutie úradu. Odvolaťke bolo rozhodnutím komisie nariadené opustiť krajinu najneskôr do jedného

² Flygtningenævnet.

mesiacu od vydania tohto rozhodnutia. Podľa rozhodnutia komisie môže byť odvolateľka nútená vrátená do Sýrie, ak neopustí krajinu dobrovoľne. V rozhodnutí sa však uvádza, že dánska vláda sa zo zahraničnopolitických dôvodov rozhodla zatiaľ nevykonávať žiadne nútené návraty do Sýrie. V rozhodnutí sa uvádza, že odvolateľke môže byť zakázaný vstup do všetkých členských štátov EÚ (okrem Írska) a všetkých schengenských štátov, ak nesplní svoju povinnosť opustiť krajinu.

(4) *Odvolateľka* požiadala o medzinárodnú ochranu vo Fínsku 27. júla 2021. Na podporu svojej žiadosti sa odvolateľka odvolávala na hrozbu núteného manželstva. Okrem toho boli počas demonštrácie proti sýrskemu režimu v Dánsku vyhotovené fotografie odvolateľky, ktoré boli zaslané do Sýrie.

(5) Dňa 29. júla 2021 podal *Imigračný úrad* Dánsku dožiadanie o prijatie späť podľa nariadenia Dublin III³. Dňa 5. augusta 2021 Dánsko tomuto dožiadaniu vyhovel na základe článku 18 ods. 1 písm. d) tohto nariadenia.

(6) Rozhodnutím z 12. novembra 2021 *Imigračný úrad* zamietol odvolateľkinu žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú a neudelil jej povolenie na pobyt. *Imigračný úrad* rozhodol o vyhostení odvolateľky do Dánska a zakázal jej vstup do Fínska na dva roky.

(7) Dňa 2. februára 2022 *Imigračný úrad* informoval Dánsko, že lehota na odovzdanie, ktorá uplynula 5. februára 2022, bola predĺžená do 5. februára 2023 podľa článku 29 ods. 2 nariadenia Dublin III v dôsledku úteku odvolateľky. *Odvolateľka* sa nedostavila na test na koronavírus rezervovaný na účely jej vyhostenia a bola vyhlásená za nezvestnú. Neskôr sa vrátila do prijímacieho strediska 4. februára 2022.

(8) *Napadnutým rozhodnutím Helsingin hallinto-oikeus* (Správny súd Helsinky) zamietol opravný prostriedok odvolateľky.

(9) *Odvolateľka* požiadala *Korkein hallinto-oikeus* (Najvyšší správny súd) o pripustenie opravného prostriedku proti rozhodnutiu správneho súdu a svojim opravným prostriedkom sa domáha zrušenia rozhodnutí správneho súdu a *Imigračného úradu*. Vec by mala byť vrátená *Imigračnému úradu* predovšetkým za účelom udelenia medzinárodnej ochrany alebo povolenia na pobyt a subsidiárne za účelom preskúmania žiadosti o medzinárodnú ochranu. *Odvolateľka* ďalej žiada, aby bol zakázaný výkon vyhostenia a aby bolo v právnom spore nariadené ústne pojednávanie.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie, tzv. nariadenie Dublin III) [(Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31)]

(10) Dňa 13. januára 2023 vydal Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) predbežné opatrenie [*omissis*], ktorým zakázal výkon vyhostenia odvolateľky až do rozhodnutia Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) o prípustnosti opravného prostriedku alebo do iného rozhodnutia.

Hlavné argumenty účastníkov konania

(11) *Odvolateľka* tvrdí, že rozhodnutie Imigračného úradu o zamietnutí žiadosti odvolateľky o medzinárodnú ochranu ako neprípustnej je v rozpore s právom Únie, prinajmenšom pokiaľ ide o doplnkovú ochranu. Dánsko neuplatňuje ani kvalifikačnú smernicu⁴, ani procedurálnu smernicu⁵. Jej vyhostenie do Dánska znamená, že jej žiadosť o medzinárodnú ochranu nebude v žiadnom štádiu preskúmaná z hľadiska doplnkovej ochrany. Vzhľadom na body 52 a 55 rozsudku Súdneho dvora C-497/21 je to v rozpore s právom EÚ.

(12) *Odvolateľka* ďalej uvádza, že sa obáva ďalšieho vyhostenia z Dánska do Sýrie. Podľa správnej praxe, pokiaľ ide o rozhodnutia Imigračného úradu a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, predstavuje vrátenie do Sýrie zaobchádzanie v rozpore s článkom 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach [Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd]. Okrem toho sa *odvolateľka* obáva, že bude musieť žiť v Dánsku na neurčitý čas v neľudských podmienkach v deportačnom centre, kde sú osobné práva výrazne obmedzené. Tieto okolnosti predstavujú systémovú chybu v dánskom prijímacom systéme, prinajmenšom pre Sýrčanov, vzhľadom na to, že nikto nemôže byť vrátený do Sýrie. Vyhostenie navrhovateľky do Dánska by bola porušením *zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia*.

(13) V každom prípade by sa lehota na odovzdanie mala považovať za uplynutú, keďže *odvolateľka* nebola na úteku, a preto by sa lehota nemala predlžovať. Okrem toho sa odovzdanie odvolateľky neuskutočnilo okamžite, hneď ako to bolo prakticky možné.

(14) *Imigračný úrad* tvrdí, že osobitné postavenie Dánska v azylovom systéme Únie nemá vplyv na uplatňovanie nariadenia Dublin III. V tejto súvislosti *Imigračný úrad* odkazuje na bod 49 rozsudku Súdneho dvora C-497/21. *Imigračný úrad* tiež tvrdí, že základom dublinského systému je

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) [Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9].

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie) [Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60].

zásada vzájomnej dôvery. Skutočnosť, že v členských štátoch sa nevydávajú rovnaké rozhodnutia, nemožno považovať za dôvod na odchýlenie sa od zásady vzájomnej dôvery. Súdny dvor ani Európsky súd pre ľudské práva nezistili, že by dánsky azylový alebo prijímací systém mal systémové nedostatky. Okrem toho Imigračný úrad uvádza, že odvolateľka sa úmyselne vyhla odovzdaniu tým, že sa nezúčastnila na teste na koronavírus. O termíne testu bola informovaná a orgánom neposkytla dostatočný dôvod svojej neprítomnosti. Imigračný úrad mohol predpokladať, že odvolateľka je na úteku. Ak lehota stále plynie, zodpovednosť neprechádza na žiadajúci členský štát len preto, že k odovzdaniu nedošlo okamžite.

Fínske vnútroštátne právne predpisy

(15) Podľa § 103 bodu 2 [v znení zákona 29.3.2019/437] ulkomaalaislaki (301/2004)⁶ (zákon o cudzincoch 301/2004) môže byť žiadosť o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná, ak žiadateľ môže byť premiestnený do iného štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podľa nariadenia Dublin III.

(16) Podľa § 147 [v znení zákona 30.12.2013/1214] ulkomaalaislaki (zákon o cudzincoch) nesmie byť žiadna osoba vyst'ahovaná, vyhostená alebo vrátená v dôsledku odopretia vstupu na územie, kde by mohla byť vystavená trestu smrti, mučeniu, prenasledovaniu alebo inému zaobchádzaniu v rozpore s ľudskou dôstojnosťou, ani na územie, z ktorého by mohla byť na takéto územie vyhostená.

(17) Podľa § 148 ods. 2 ulkomaalaislaki (zákon o cudzincoch) môže byť vyhostený aj cudzinec, ktorý vstúpil na územie Fínska bez povolenia na pobyt, ak by sa na jeho pobyt vo Fínsku vyžadovalo vízum alebo povolenie na pobyt, ale nepožiadal oň alebo mu nebolo vydané.

Dánske vnútroštátne právne predpisy

(18) § 7 Udlændingelov (dánsky zákon o cudzincoch)⁷ stanovuje:

„(1) Cudzincovi sa udelí dočasné povolenie na pobyt na základe žiadosti, ak sa na neho vzťahuje Dohovor o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951.

(2) Cudzincovi sa udelí dočasné povolenie na pobyt na základe žiadosti, ak mu po návrate do vlasti hrozí trest smrti, mučenie alebo neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trest. Za žiadosť podľa prvej vety sa

⁶ Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>.

⁷ Udlændingeloven (LBK nr 1079 af 10/08/2023), <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1079>.

považuje aj žiadosť o udelenie dočasného povolenia na pobyt podľa odseku 1.

(3) V prípadoch uvedených v odseku 2, ak je riziko trestu smrti alebo mučenia alebo neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania založené na mimoriadne závažnej situácii v domovskej krajine, ktorá sa vyznačuje svojvoľným násilím a útokmi na civilné obyvateľstvo, sa dočasné povolenie na pobyt vydá na základe žiadosti. Žiadosť podľa prvej vety sa považuje aj za žiadosť o povolenie na pobyt podľa odsekov 1 a 2.

(4) Odseky 1 až 3 sa primerane vzťahujú na cudzinca, ktorý si podľa predpisov prijatých na základe § 1a ods. 2 Lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (zákon o výkone trestu) odpykáva trest odňatia slobody alebo sa na neho vzťahuje príkaz na odňatie osobnej slobody, alebo je ubytovaný podľa ustanovení prijatých na základe § 1a ods. 4 Hjemrejselov (zákon o návratoch).

(5) Povolenie na pobyt podľa odsekov 1 až 3 možno zamietnuť, ak cudzinec už získal ochranu v inom štáte alebo ak má úzke väzby na iný štát, kde možno predpokladať, že tam môže získať ochranu. Rozhodnutie podľa prvej vety možno vydať bez ohľadu na to, či sa na cudzinca vzťahujú odseky 1 až 3.“

(19) § 11 ods. 2 udlændingelov (dánsky zákon o cudzincoch) stanovuje:

„(2) Povolenie na prechodný pobyt vydané s možnosťou trvalého pobytu sa na základe žiadosti predĺži, ak nie sú dôvody na zrušenie povolenia na pobyt podľa § 19. Udlændingestyrelse (Cudzinecký úrad) rozhodne z úradnej moci o predĺžení povolenia na prechodný pobyt vydaného podľa § 7 a § 8 ods. 1 a 2, ak na to stále existuje dôvod. Na rozhodovanie o predĺžení povolenia na pobyt vydaného podľa § 9 ods. 1 bodu 1 alebo § 9c ods. 1 na základe rodinných väzieb k cudzincovi, ktorému bolo vydané povolenie na pobyt podľa § 7 alebo § 8 ods. 1 alebo 2, sa primerane vzťahuje § 19 ods. 7 a 8.“

(20) § 53a ods. 2 tretia veta udlændingelov (dánsky zákon o cudzincoch) stanovuje:

„Ak Udlændingestyrelse (Cudzinecký úrad) odmietne udeliť povolenie na pobyt podľa § 7 cudzincovi, ktorý sa nachádza v tuzemsku alebo si podľa predpisov prijatých na základe § 1a ods. 2 Lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (zákon o výkone trestu) odpykáva trest odňatia slobody alebo sa na neho vzťahuje príkaz na odňatie osobnej slobody, alebo je ubytovaný podľa predpisov prijatých na základe § 1a ods. 4 hjemrejselov (zákon o návratoch), prijme rozhodnutie, ktorým odmietne obnoviť alebo odníme povolenie na pobyt udelené podľa § 7 alebo § 8 ods. 1 alebo 2 alebo prijme rozhodnutie podľa § 32b alebo § 49a, že vyhostenie nie je v rozpore s § 31, považuje sa toto rozhodnutie za sťažnosť na Flygtningenævnet (Komisia pre utečencov).“

Relevantné ustanovenia práva Únie

Osobitné postavenie Dánska

(21) V súlade s článkom 1 ods. 1 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii (ZEÚ) a k Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), sa Dánsko nepodieľa na prijímaní navrhovaných opatrení Radou podľa tretej časti hlavy V Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Jednomyseľnosť členov Rady je, s výnimkou zástupcu vlády Dánska, nevyhnutná pre rozhodnutia Rady, ktoré musia byť prijaté jednomyseľne.

(22) Podľa článku 2 protokolu žiadne ustanovenia tretej časti hlavy V Zmluvy o fungovaní Únie, žiadne opatrenie prijaté podľa uvedenej hlavy, žiadne ustanovenie akejkoľvek medzinárodnej dohody uzavretej Úniou podľa tejto hlavy a žiadne rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o výklade týchto ustanovení alebo opatrení alebo opatrení zmenených a doplnených alebo meniteľných podľa uvedenej hlavy nie je záväzné pre Dánsko alebo sa s ohľadom na tento štát neuplatňuje. Tieto ustanovenia, opatrenia alebo rozhodnutia neovplyvňujú žiadnym spôsobom právomoci, práva a záväzky Dánska. Tieto ustanovenia, opatrenia alebo rozhodnutia nemenia ani nedopĺňajú žiadnym spôsobom *acquis communautaire*, ani *acquis Únie* a netvoria súčasť práva Únie tak, ako sa uplatňujú na Dánsko. Najmä akty Únie v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach prijaté pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, ktoré sú zmenené a doplnené, sú naďalej záväzné pre Dánsko alebo sa s ohľadom na tento štát uplatňujú.

(23) V článkoch 2 a 3 Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podanej v Dánsku alebo v ktoromkoľvek inom členskom štáte Európskej únie, a o systéme Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie Dublinského dohovoru (Ú. v. EÚ L 66, 2006, s. 38) (ďalej len „Dohoda medzi Úniou a Dánskom“) bola dosiahnutá dohoda o uplatňovaní ustanovení alebo zmien a doplnení ustanovení nariadenia Dublin II vo vzťahoch medzi Úniou a Dánskom.

Nariadenie Dublin III

(24) Podľa odôvodnenia 10 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, v záujme zabezpečenia rovnakého zaobchádzania so všetkými žiadateľmi o medzinárodnú ochranu a osobami požívajúcimi medzinárodnú ochranu

a zaručenia súladu so súčasným *acquis* Únie v oblasti azylu, konkrétne so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany, rozsah pôsobnosti tohto nariadenia zahŕňa aj žiadateľov o doplnkovú ochranu a osoby oprávnené na doplnkovú ochranu.

(25) Podľa článku 2 písm. b) nariadenia na účely tohto nariadenia „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ je žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. h) smernice 2011/95/EÚ.

(26) Podľa článku 3 ods. 1 nariadenia členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.

(27) Podľa článku 18 ods. 1 písm. d) nariadenia členský štát zodpovedný podľa tohto nariadenia je povinný za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosti boli zamietnuté a ktorí podali žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt.

(28) Podľa článku 29 ods. 1 nariadenia odovzdanie žiadateľa alebo inej osoby uvedenej v článku 18 ods. 1 písm. c) alebo d) zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu sa uskutoční v súlade s vnútroštátnym právom žiadajúceho členského štátu, po porade medzi dotknutými členskými štátmi, akonáhle to je prakticky možné a najneskôr do šiestich mesiacov od akceptovania dožiadania iným členským štátom o prevzatie alebo prijatie späť dotknutej osoby alebo konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú v súlade s článkom 27 ods. 3 odkladný účinok.

(29) Podľa článku 29 ods. 2 prvého pododseku, ak sa odovzdanie neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, zodpovedný členský štát bude zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa presunie na žiadajúci členský štát. Táto lehota sa môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť kvôli uväzneniu dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.

Kvalifikačná smernica

(30) V súlade s odôvodnením 51 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany sa Dánsko v súlade s článkom 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.

(31) Podľa článku 2 písm. h) tejto smernice „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ na účely tejto smernice znamená požiadavku predloženú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátneho občianstva o ochranu od členského štátu, o ktorých sa predpokladá, že požadujú postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu, a ktorí výslovne nepožadujú iný druh ochrany mimo rozsahu tejto smernice, o ktorú možno požiadať osobitne.

Procedurálna smernica

(32) Podľa odôvodnenia 43 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany by členské štáty mali posúdiť všetky žiadosti z vecnej stránky, t. j. posúdiť, či je daný žiadateľ oprávnený na medzinárodnú ochranu v súlade so smernicou 2011/95/EÚ, pokiaľ táto smernica neustanovuje inak, najmä tam, kde možno odôvodnene predpokladať, že by iná krajina vykonala posúdenie alebo poskytla dostatočnú ochranu. Členské štáty by najmä nemali byť povinné posúdiť vecnú stránku žiadosti o medzinárodnú ochranu, ak prvá krajina azylu priznala žiadateľovi postavenie utečenca alebo inú dostatočnú ochranu a žiadateľ bude prijatý späť do uvedenej krajiny.

(33) Podľa odôvodnenia 59 smernice sa v súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k ZEÚ a k ZFEÚ, Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.

(34) V článku 33 ods. 1 smernice sa stanovuje, že okrem prípadov, v ktorých sa žiadosť neposudzuje v súlade s nariadením (EÚ) č. 604/2013, sa od členských štátov nevyžaduje, aby posudzovali, či žiadateľ spĺňa požiadavky na priznanie medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95/EÚ v prípade, že sa žiadosť považuje za neprípustnú podľa tohto článku.

Judikatúra Súdneho dvora

(35) Súdny dvor vydal 22. septembra 2022 rozsudok vo veci C-497/21, SI, TL, ND, VH, YT a HN (EU:C:2022:721). Vec sa týkala podmienok neprípustnosti žiadostí o medzinárodnú ochranu, keď predchádzajúce žiadosti žalobcov o medzinárodnú ochranu v Dánsku boli zamietnuté. Súdny

dvor uviedol, že podľa článku 2 Dohody medzi Úniou a Dánskom vykonáva nariadenie Dublin III aj Dánske kráľovstvo. V situácii, o akú ide vo veci samej, keď dotknuté osoby podali žiadosť o medzinárodnú ochranu v Dánskom kráľovstve, iný členský štát, ktorému tieto dotknuté osoby podali novú žiadosť o medzinárodnú ochranu, tak môže, ak sú splnené podmienky uvedené v článku 18 ods. 1 písm. c) a d) tohto nariadenia, požiadať Dánske kráľovstvo o prijatie uvedených dotknutých osôb späť (pozri bod 49 tohto rozsudku).

(36) Podľa tohto rozsudku však nemožno z toho vyvodit', že ak takéto prijatie späť nie je možné alebo k nemu nedôjde, dotknutý členský štát je oprávnený domnievať sa, že nová žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú tá istá dotknutá osoba predložila jeho vlastným orgánom, predstavuje „následnú žiadosť“ v zmysle článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32. Aj keď žiadosti o priznanie postavenia utečenca podané Dánskemu kráľovstvu preskúmajú orgány tohto členského štátu na základe kritérií, ktoré sú v podstate totožné s kritériami stanovenými smernicou 2011/95/EÚ, táto okolnosť nemôže odôvodniť zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej v inom členskom štáte žiadateľom, ktorého predchádzajúca žiadosť o priznanie tohto postavenia bola dánskymi orgánmi zamietnutá, aj keď sa obmedzuje na aspekt týkajúci sa priznania postavenia utečenca (pozri body 50 a 52 tohto rozsudku a tam citovanú judikatúru).

(37) Podľa tohto rozsudku treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s jej článkom 2 písm. q), ako aj s článkom 2 Protokolu o postavení Dánska sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave iného členského štátu, ako je Dánske kráľovstvo, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú v celom rozsahu alebo čiastočne žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) tejto smernice, ktorú tomuto členskému štátu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorých predchádzajúca žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná Dánskemu kráľovstvu bola týmto členským štátom zamietnutá (pozri bod 55 tohto rozsudku).

(38) V rozsudku z 26. júla 2017, Mengesteab, (C-670/16, EU:C:2017:587), Súdny dvor skúmal pojem podania žiadosti v zmysle článku 20 ods. 2 nariadenia Dublin III. V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že písomný dokument vypracovaný orgánmi nemožno považovať za formulár podaný žiadateľom. Generálna advokátka zasa vo svojich návrhoch v tejto veci uviedla, že táto formulácia je dostatočne široká na to, aby zahŕňala tak neformálnu žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú na orgánoch členského štátu (napríklad polícia, pohraničná stráž, imigračné úrady a pracovníci prijímacích zariadení), ako aj formálnu žiadosť podanú na príslušných orgánoch určených podľa článku 35 ods. 1 nariadenia Dublin III (pozri bod 78 rozsudku a bod 135 návrhov).

Nevyhnutnosť rozhodnutia o prejudiciálnej otázke

(39) Vo veci, ktorú prejednáva Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd), je potrebné rozhodnúť, či bol Imigračný úrad oprávnený vydať rozhodnutie o odovzdaní odvolateľky do Dánska podľa nariadenia Dublin III.

(40) Odvolateľka tvrdí, že jej odovzдание do Dánska by bolo v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Tvrdí tiež, že dánske azylové konanie a podmienky prijímania vykazujú systémové nedostatky, prinajmenšom pokiaľ ide o sýrskych žiadateľov. Na základe získaných informácií sa Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) domnieva, že nie je dôvod žiadať o prejudiciálne konanie v týchto bodoch. Namiesto toho je vo veci potrebné preskúmať prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania otázku, či sú splnené podmienky na uplatnenie postupov na prijatie späť stanovené v článku 18 ods. 1 písm. d) nariadenia Dublin III.

(41) Podľa článku 18 ods. 1 písm. d) nariadenia Dublin III je členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti (v tomto prípade Dánsko) povinný za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosti boli zamietnuté a ktorí podali žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt.

(42) Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) poznamenáva, že Dánsko má podľa Protokolu o postavení Dánska so zreteľom na hlavu V tretej časti ZFEÚ, ktorá sa okrem iného vzťahuje na kontrolu hraníc, politiku v oblasti azylu a prisťahovalectva, osobitné postavenie, ktoré ho odlišuje od ostatných členských štátov. Na základe Dohody medzi Úniou a Dánskom Dánsko uplatňuje nariadenie Dublin III tiež, ale dohoda sa nevzťahuje na kvalifikačnú smernicu ani na procedurálnu smernicu, ktoré sa v Dánsku neuplatňujú. Vnútroštátne postupy uplatňované v Dánsku pri posudzovaní žiadostí o medzinárodnú ochranu sa teda čiastočne líšia od postupov ostatných členských štátov. Je preto potrebné preskúmať, ako sa má v tomto prípade vykladať výraz „[ktorých] žiadosti boli zamietnuté“ v článku 18 ods. 1 písm. d) nariadenia Dublin III.

(43) Vo veci je nesporné, že odvolateľka požiadala o medzinárodnú ochranu v Dánsku v roku 2016. Vtedy jej bolo udelené dočasné povolenie na pobyt na základe § 7 ods. 3 udlændingelov (dánsky zákon o cudzincoch). Podľa tohto zákonného ustanovenia sa povolenie na prechodný pobyt udeľuje na základe žiadosti v prípadoch, keď riziko trestu smrti, mučenia alebo neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania vyplýva z mimoriadne závažnej situácie v krajine pôvodu, ktorá sa vyznačuje svojvoľným násilím a útokmi na civilné obyvateľstvo. Je tiež nesporné, že dánsky imigračný úrad rozhodol *ex officio* o nepredĺžení dočasného povolenia na pobyt odvolateľky po uplynutí jeho platnosti.

(44) Pokiaľ ide o definíciu žiadosti o medzinárodnú ochranu v článku 2 písm. b) nariadenia Dublin III, odkazuje sa na článok 2 písm. h) kvalifikačnej smernice. V uvedenom ustanovení žiadosť o medzinárodnú ochranu znamená požiadavku predloženú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátneho občianstva o ochranu od členského štátu, o ktorých sa predpokladá, že požadujú postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu, Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) zastáva názor, že „žiadosťou“ sa vo všeobecnosti rozumie požiadavka osoby o medzinárodnú ochranu, ktorú adresuje orgánu.

(45) V tomto prípade odvolateľka podala žiadosť o medzinárodnú ochranu dánskym orgánom v roku 2016. Na základe tejto žiadosti bolo odvolateľke vydané aspoň čiastočne pozitívne rozhodnutie tým, že jej bolo udelené dočasné povolenie na pobyt z dôvodu potreby ochrany. Na druhej strane, negatívne, t. j. z pohľadu odvolateľky „zamietavé“ rozhodnutie bolo vydané v konaní začatom z úradnej moci po skončení platnosti dočasného povolenia na pobyt, a nie na základe novej žiadosti odvolateľky. Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) si kladie otázku, či táto situácia predstavuje zamietnutie žiadosti v zmysle článku 18 ods. 1 písm. d) [nariadenia Dublin III].

(46) Odvolateľka tvrdí, že v každom prípade lehota na odovzdanie uplynula a právomoc na posúdenie žiadosti prešla na Fínsko. Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) sa na jednej strane domnieva, že vzhľadom na zistenia vo veci a rozsudok Súdneho dvora z 19. marca 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), mohol Imigračný úrad predpokladať, že odvolateľka bola na úteku pred orgánmi v zmysle článku 29 ods. 2 nariadenia Dublin III. Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) tiež poukazuje na to, že zodpovednosť za posúdenie žiadosti neprechádza na žiadajúci členský štát pred uplynutím lehoty na odovzdanie len preto, že predchádzajúce odovzdanie by bolo prakticky možné. Podľa predbežného posúdenia Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd), ak sa v prípade odvolateľky uplatnia postupy na prijatie späť stanovené v nariadení Dublin III, lehota na odovzdanie ešte neuplynula. Potom ako Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) vydal 13. januára 2023 medzitýmne rozhodnutie, ktorým zakázal výkon vyhostenia, bola lehota na odovzdanie prerušená.

(47) Z rozsudku Súdneho dvora vo veci C-497/21 vyplýva, že dánska výnimka z európskeho azylového systému môže za určitých okolností znamenať, že iný členský štát nemôže zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žiadateľom o azyl, ak bola predchádzajúca žiadosť v Dánsku zamietnutá. V tomto štádiu konania Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) predbežne konštatuje, že pokiaľ sa v prípade odvolateľky neuplatnia postupy na prijatie späť stanovené v nariadení Dublin III, neexistujú dôvody na zamietnutie žiadosti odvolateľky o medzinárodnú ochranu vo Fínsku ako neprípustnej.

(48) Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) dal odvolateľke a Imigračnému úradu možnosť vyjadriť sa k návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

(49) *Imigračný úrad* vo svojom stanovisku zastáva názor, že žiadosť odvolateľky by sa mala považovať za zamietnutú rozhodnutím Dánska z 29. augusta 2016 v zmysle článku 18 ods. 1 písm. d) nariadenia Dublin III. Povolenie na pobyt, ktoré Dánsko udelilo odvolateľke na základe potreby ochrany, nepredstavovalo medzinárodnú ochranu v zmysle práva Únie, a preto sa na odvolateľku počas celého obdobia vzťahoval rozsah pôsobnosti postupov na prijatie späť podľa nariadenia Dublin III.

(50) *Odvolateľka* vo svojom stanovisku zastáva názor, že rozhodnutím relevantným pre tento spor je rozhodnutie vydané dánskymi orgánmi 17. novembra 2020, ktorým nebolo predĺžené povolenie na pobyt udelené odvolateľke. V každom prípade sa odvolateľka domnieva, že dánske orgány rozhodnutím z 29. augusta 2016 žiadosť v zmysle článku 18 ods. 1 písm. d) nariadenia Dublin III v rozsahu, v akom je Dánsko týmto nariadením viazané, nezamietli. Dánsko vzhľadom na svoje osobitné postavenie *de facto* neuplatňuje nariadenie Dublin III v celom rozsahu. V dôsledku toho, keď Dánsko uplatňuje nariadenie Dublin III, pojem žiadosť o medzinárodnú ochranu sa musí vzťahovať na vnútroštátne formy ochrany a azylu Dánska.

Medzitýmne rozhodnutie Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor Európskej únie

(51) Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) rozhodol o prerušení konania a predložení veci Súdnemu dvoru na rozhodnutie o prejudiciálnej otázke podľa článku 267 ZFEÚ. Konanie o prejudiciálnej otázke je potrebné na rozhodnutie v konaní vo veci samej, ktoré prebieha na Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd).

Prejudiciálna otázka

(52) Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) predkladá Súdnemu dvoru na základe článku 267 ZFEÚ túto prejudiciálnu otázku:

Má sa článok 18 ods. 1 písm. d) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, vykladať v tom zmysle, že zamietnutie žiadosti v zmysle tohto ustanovenia zahŕňa prípad, keď dočasné povolenie na pobyt založené na potrebe ochrany, ktoré bolo dotknutej osobe predtým udelené v Dánsku na jej žiadosť, nebolo predĺžené, pričom rozhodnutie o nepredĺžení nebolo prijaté na žiadosť tejto osoby, ale z úradnej moci orgánom?

(53) Po prijatí rozhodnutia Súdneho dvora o uvedenej prejudiciálnej otázke Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) vydá konečné rozhodnutie vo veci samej.

[*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT